

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/10/2016
Identifikačné číslo spisu: 3015200028
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:3015200028.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu Mgr. Viliama Pohančeniča a JUDr. Viery Nevedelovej, v právnej veci navrhovateľa: Z. X., nar. XX.XX.XXXX, H. cesta XXXX/XX, S., zastúpený: Mgr. Jozef Gáplovský, advokát, Centrum II. 88, Dubnica nad Váhom, proti odporcovi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 21.11.2014 o starobnom dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 12Sd/2/2015-26 zo dňa 08.10.2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 12Sd/2/2015-26 zo dňa 08.10.2015 m e n í tak, že rozhodnutie odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 21.11.2014 z r u š u j e a vec v r a c i a odporcovi na ďalšie konanie.

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia vo výške 145,84 eur na účet jeho právneho zástupcu v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom č. k. 12Sd/2/2015-26 zo dňa 08.10.2015 potvrdil rozhodnutie odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 21.11.2014 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie odporcu“), ktorým odporca podľa § 142 ods. 4 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej aj len „zákon č. 100/1988 Zb.“) a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zamietol žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od XX.XX.2002 z dôvodu, že Sociálna poisťovňa nie je príslušná na rozhodnutie o starobnom dôchodku a jeho žiadosť súčasne postúpil odboru sociálneho zabezpečenia sekcie personálnych a sociálnych činností a osobného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd mal z potvrdenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. SPOU-OSZ-34.597-13/2014-VZ zo dňa 16.10.2014 za preukázané, že navrhovateľovi bol podľa zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej

služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície priznaný od 01.12.1999 výsluhový príspevok, ktorý sa od 01.07.2002 považuje za výsluhový dôchodok. Na nárok na výsluhový dôchodok a jeho výšku mu bola zhodnotená doba služobného pomeru od 01.06.1964 do 03.06.1966 a od 01.08.1972 do 30.11.1999 v počte 29 rokov a 131 dní v I. kategórii funkcií. Navrhovateľ získal viac ako 20 rokov služby v I. kategórii funkcií, vek 55 rokov dovŕšil dňa XX.XX.XXXX, t. j. pred dňom nadobudnutia účinnosti zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj len „zákon č. 328/2002 Z. z.“). Nárok na starobný dôchodok mu vznikol podľa predpisov účinných pred 01.01.2004, ktoré vzhľadom na ustanovenie zákona č. 100/1988 Zb. príslušnosť Sociálnej poisťovne na rozhodnutie o tomto nároku vylučujú. Právo na dávky dôchodkového zabezpečenia, na ktoré už raz vznikol nárok podľa zákona č. 100/1988 Zb., podľa § 1 ods. 2 tohto zákona nezaniká uplynutím času. Sociálna poisťovňa je príslušná na rozhodovanie o nároku na starobný dôchodok v zmysle zákona č. 461/2003 Z. z. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na právny názor vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/103/2011 zo dňa 26. 09.2012, podľa ktorého okrem iných orgánov sociálneho zabezpečenia má kompetenciu rozhodnúť o sociálnom zabezpečení policajtov ako príslušný orgán Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, a teda aj o nároku na starobný dôchodok. Táto kompetencia nie je v danom prípade § 143a bod 1 zákona č. 328/2002 Z. z. dotknutá, keďže navrhovateľ nebol od vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite zamestnaný k 31.12.2003 tak, ako to predpokladá ustanovenie § 261 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Na rozhodovanie o nároku navrhovateľa na starobný dôchodok podľa zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s § 259 ods. 1 a § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. je daná právomoc príslušného orgánu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Podmienky nároku na starobný dôchodok s prihliadnutím na znížený dôchodkový vek podľa § 132 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. posúdil a sumu dôchodku aj so zohľadnením dôb zamestnania získaných vo všeobecnom systéme určil útvar sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Krajský súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odporcu je vecne správne a zákonné, preto ho potvrdil podľa § 250q ods. 2 O.s.p. Navrhovateľovi bola zamietnutá žiadosť o starobný dôchodok podľa preukázateľných skutočností a v súlade s platnými predpismi. Súčasne bola jeho žiadosť postúpená odboru sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky ako kompetentnému orgánu.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie a žiadal, aby odvolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odporcu a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie. Namietal, že skutkové závery krajského súdu nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, sú bez opory v právnych predpisoch a rozsudok krajského súdu je nesúladi s viacerými rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Akákoľvek aplikácia právnych predpisov nemôže byť retroaktívna a diskriminujúca. Výkladom, ako zastáva krajský súd, by vznikla situácia, že dôchodok navrhovateľa by bol nižší ako príjem vypočítaný v ktoromkoľvek systéme dôchodkového zabezpečenia. Nemôže mu byť odňaté právo na priznanie dôchodku, resp. jeho časti. Odporcov výklad právnych predpisov by diskriminoval jeho osobu na úkor iných osôb s rovnakým počtom odpracovaných rokov, ale v inom systéme dôchodkového zabezpečenia. V prípade, že neskôr zákonodarca prijal zmenu zákona č. 100/1988 Zb., resp. nové právne predpisy nahrádzajúce uvedený zákon, ide o tzv. pravú retroaktivitu, ktorá je prípustná len v prípade, že rozširuje rozsah práv a oprávnení. Taktiež namietal, že nezapočítanie obdobia zamestnania v civilnom sektore je pre neho poškodzujúce. Použitie takéhoto výkladu nie je v jeho prípade možné, nakoľko okrem služby v Policajnom zbore bol cca 6,5 roka zamestnaný v civilnom zamestnaní. Na túto skutočnosť krajský súd nereagoval a vec jednostranne vyhodnotil, že príslušným na rozhodnutie by mal byť príslušný orgán Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Ak by to tak naozaj malo byť, potom odporca nemal jeho žiadosť o dávku dôchodkového zabezpečenia zamietat, ale ju mal odstúpiť orgánu, ktorý je podľa neho príslušným na rozhodnutie vo veci. V tejto súvislosti navrhovateľ dodal, že v obdobných veciach sa už príslušný odbor Ministerstva vnútra Slovenskej republiky viackrát vyjadroval, že nie je kompetentný rozhodnúť a vec spadá do právomoci odporcu. V iných obdobných prípadoch odporca priznal dávky dôchodkového zabezpečenia, ale navrhovateľovi ich nepriznal. Odporca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd potvrdil rozsudok krajského súdu z dôvodu jeho vecnej správnosti. Dôvody, ktoré uviedol navrhovateľ v odvolaní, nepovažoval za opodstatnené. Mal za to, že krajský súd správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého vec náležite právne

posúdil, pričom nezistil nezákonnosť napadnutého rozhodnutia odporcu. Zdôraznil, že podľa § 142 ods. 4 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. nie je príslušný na rozhodnutie o nároku navrhovateľa na starobný dôchodok.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „S.s.p.“). V zmysle § 492 ods. 2 S.s.p. odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa je potrebné vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporcu o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok.

V zmysle § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 721/2004 Z. z., v konaniach o nárokoch na dávky a ich výplatu z dôchodkového zabezpečenia, ktoré vznikli pred 01.01.2004, a o ktorých nebolo do tohto dňa rozhodnuté, sa rozhodne podľa predpisov účinných pred 01.01.2004.

Podľa § 175 zákona č. 100/1988 Zb. , nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie alebo služby I. a II. kategórie funkcií, sa priznávajú do 31.12.2023.

Podľa § 206 ods. 3 zákona č. 73/1998 Z. z. , výška dávok výsluhového zabezpečenia podľa tohto zákona je závislá od doby výkonu štátnej služby vykonanej v ozbrojených silách, ozbrojených bezpečnostných zboroch, ozbrojených zboroch a v Slovenskej informačnej službe a od výšky priznaného služobného platu, ktorý policajt dosiahol v určenom období pred vznikom nároku na dávku.

Podľa § 210 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z. z. , výsluhový príspevok patrí v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom policajtovi, ktorého služobný pomer sa skončil: a) uvoľnením podľa § 191, b) prepustením podľa § 192 ods. 1 písm. a) až d) a g), c) uplynutím dočasnej štátnej služby podľa § 198.

Podľa § 211 ods. 1 písm. d) zákona č. 73/1998 Z. z. , príspevok patrí oprávnenému vo výške 30% zo základu pre výpočet dávky, ak služobný pomer trval aspoň po dobu 15 rokov.

Podľa § 129 zákona č. 100/1988 Zb. , pre vojakov z povolania a vojakov, ktorí sú počas činnnej služby hmotne zabezpečení ako vojaci z povolania, pre príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti, príslušníkov zborov nápravnej výchovy a občanov, ktorí boli týmito vojakmi alebo príslušníkmi a splnili podmienku nároku na dôchodok podľa tejto časti (ďalej len „vojaci z povolania“), platia ostatné ustanovenia tohto zákona, pokiaľ sa v tejto časti neustanovuje inak.

V zmysle § 132 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb., vojak z povolania má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií.

Z uvedeného ustanovenia je zrejmé, že vznik nároku policajta na starobný dôchodok dovŕšením 55. roku veku je viazaný na splnenie podmienky minimálne 25 rokov zamestnania, z ktorých minimálne 20 rokov získal v I. kategórii funkcií.

Podľa § 212 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z. z., pri súbehu nároku na príspevok s nárokom na starobný dôchodok, invalidný dôchodok, čiastočný invalidný dôchodok alebo na dôchodok za výsluhu rokov podľa predpisov o sociálnom zabezpečení a prídavku k dôchodku podľa tohto zákona patrí oprávnenému podľa jeho voľby príspevok alebo dôchodok s prídavkom k dôchodku.

Podľa § 142 ods. 4 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb., o dávkach dôchodkového zabezpečenia príslušníka Policajného zboru rozhoduje odbor sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Z potvrdenia odboru sociálneho zabezpečenia sekcie personálnych a sociálnych činností a osobného úradu Ministerstva vnútra SR č. SPOU-OSZ-34.597-13/2014-VZ zo dňa 16.10.2014 je zrejmé, že navrhovateľ vykonával službu v Policajnom zbore v rozsahu viac ako 20 rokov a po ukončení služobného pomeru mu bol priznaný od 01.12.1999 výsluhový dôchodok za výkon služby v rozsahu 29 rokov a 131 dní od 01.06.1964 do 03.06.1966 a od 01.08.1972 do 30.11.1999 v I. kategórii funkcií. Zo služobného pomeru bol uvoľnený dňom 30.11.1999. Podľa žiadosti o starobný dôchodok po tomto dni nebol zamestnaný, bol evidovaný ako nezamestnaný od 01.12.1999 do 14.08.2000.

Navrhovateľ, narodený XX.XX.XXXX, splnil všetky podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. dňom XX.XX.XXXX, ktorým dovŕšil vek 55 rokov, lebo k tomuto dňu získal viac ako 25 rokov zamestnania a vykonával viac ako 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií.

Dňom 01.07.2002 nadobudol účinnosť zákon č. 328/2002 Z. z.

Podľa § 124 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z., výsluhový príspevok, na ktorý vznikol nárok podľa § 211 ods. 1 písm. d) a ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z. a tento nárok trvá ku dňu účinnosti tohto zákona, sa považuje za výsluhový dôchodok podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu účinnosti tohto zákona. Podľa § 143a bodu 1 zákona č. 328/2002 Z. z. v znení zákona č. 447/2002 Z. z. od 01.07.2002 sa na sociálne zabezpečenie policajtov a vojakov nepoužívajú § 130 až § 145 zákona č. 100/1988 Zb.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že v ňom uvedené ustanovenia zákona č. 100/1988 Zb. sa nepoužívajú až od 01.07.2002, počnúc ktorým mohol policajtom najskôr vzniknúť nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. Aplikácia ustanovení § 132 a nasl. zákona č. 100/1988 Zb. však nie je vylúčená pri nárokoch na starobný dôchodok tých policajtov, ktoré vznikli do 30.06.2002 a policajt nebol k tomuto dňu nepretržite zamestnaný.

Podľa § 94 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb., nárok na dávku vzniká dňom splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom, prípadne vykonávacími predpismi.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že navrhovateľ splnil podmienky nároku na starobný dôchodok podľa piatej časti zákona č. 100/1988 Zb., t. j. podľa § 132 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. už ku dňu XX.XX.XXXX. Tento nárok mu zostal zachovaný podľa § 175 zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Na tejto skutočnosti nič nemení okolnosť, že o priznanie starobného dôchodku a jeho výplatu požiadal žiadosťou zo dňa 05.11.2014 od XX.XX.XXXX.

Navrhovateľ po vzniku nároku na starobný dôchodok nebol naďalej nepretržite zamestnaný. Vzhľadom na to sa na neho nemôže vzťahovať ustanovenie § 261 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.

Kompetencia príslušných orgánov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky rozhodnúť o sociálnom zabezpečení policajtov, teda aj o nároku na starobný dôchodok (prípadne o jeho zvýšení za dobu ďalšieho poistenia), nie je v danom prípade ustanovením § 143a bodu 1 zákona č. 328/2002 Z. z. dotknutá, keďže navrhovateľ nebol od vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite zamestnaný.

V danej veci je na postúpenie veci príslušnému správne orgánu potrebné aplikovať ustanovenie § 20 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „správny poriadok“) ako všeobecného predpisu upravujúceho správne konanie, keďže zákon č. 461/2003 Z. z. taký postup nerieši a upravuje postúpenie len v prípade miestnej, resp. vecnej nepríslušnosti organizačných zložiek Sociálnej poisťovne.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a ustanovenia právnych predpisov odporca nie je oprávnený (a ani nemal) v danom prípade o žiadosti o starobný dôchodok rozhodnúť. V čase vzniku nároku navrhovateľa na starobný dôchodok (27.09.2001) mal a naďalej má kompetenciu na rozhodovanie o tomto nároku príslušný orgán Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (§ 142 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb.).

Z uvedených dôvodov odvolací súd považoval napadnuté rozhodnutie odporcu za nesúladne so zákonom a preto podľa § 250ja ods. 3 veta prvá v spojení s § 250l ods. 2 a § 250j ods. 2 písm. e) O.s.p. rozsudok krajského súdu zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie odporcu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní je odporca viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 5 O.s.p.). Aj keď odporca dospel k správneému záveru, že nie je v jeho kompetencii posúdiť žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok, nebol oprávnený o tejto žiadosti vôbec rozhodovať a z dôvodu nedostatku právomoci o žiadosti rozhodnúť ju mal postúpiť v súlade s § 20 správneho poriadku (keďže postúpenie veci príslušnému orgánu zákon č. 461/2003 Z. z. nerieši) na rozhodnutie príslušnému orgánu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (§ 142 ods. 4 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb.). Pokiaľ teda odporca napadnutým rozhodnutím rozhodol o zamietnutí žiadosti navrhovateľa, hoci nemal na takéto rozhodnutie právomoc, prekročil tým svoje kompetencie.

Námietku o diskriminácii nebolo možné akceptovať z dôvodu, že navrhovateľ nepreukázal, že by vo vecne totožných prípadoch odporca alebo príslušné súdy rozhodli inak. Naopak, odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, kde vyslovil rovnaký právny názor ako v prejednávanej veci: napr. v rozsudkoch sp. zn. 9So/93/2014 zo dňa 30.09.2015, sp. zn. 9So/211/2014 zo dňa 25.05.2016, sp. zn. 9So/207/2014 zo dňa 25.05.2016, sp. zn. 10So/90/2014 zo dňa 29.07.2015, sp. zn. 7So/91/2015 zo dňa 30.03.2017 a v iných.

O trovách konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnému navrhovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby po 64,53 eur podľa § 11 ods. 4, § 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie odvolania zo dňa 24.11.2015) a k tomu 2x režijný paušál po 8,39 eur. Náhrada trov právneho zastúpenia tak predstavuje sumu 145,84 eur. Priznanú náhradu je odporca povinný zaplatiť právneému zástupcovi navrhovateľa podľa § 149 ods. 1 O.s.p. do tridsiatich dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.